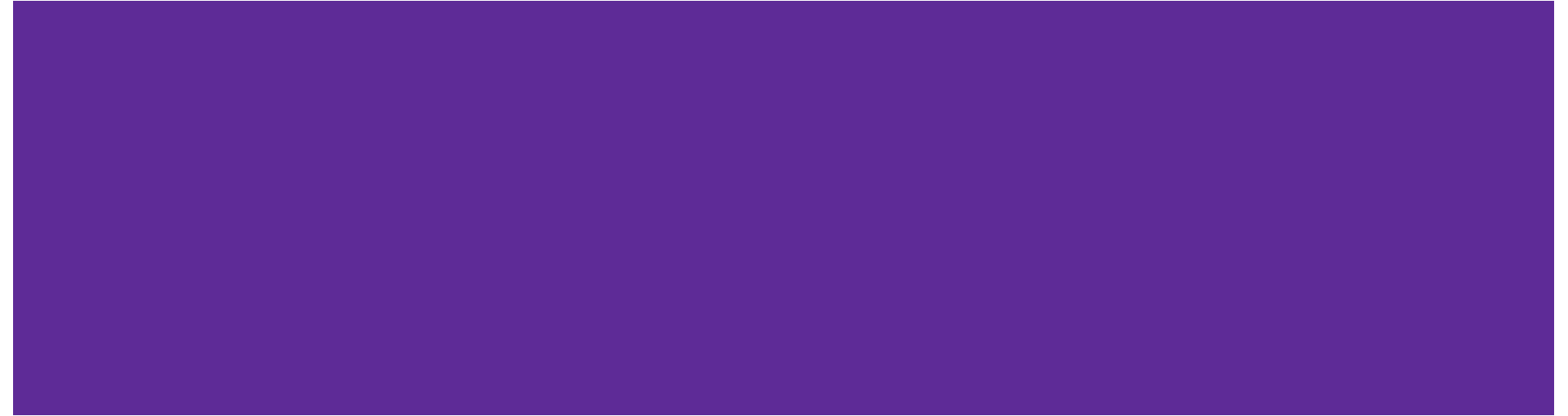


27.10. Pronominit ja omistusliite



Mikä on pronomini? (Kotus 2015)

Pronomini on sana, jota käytetään substantiivi-ilmauksen ”sijaisena” viittaamassa joko tekstissä mainittuun ilmaukseen tai tilanteessa **ihmiseen, eläimeen, esineeseen, asiaan tms.** (se, hän, minä, joku).

Toiseksi pronomini voi toimia viittaavassa tehtävässä substantiivin määritteenä (tähän työhön, eräällä tytöllä).

Pronomini on periaatteessa monitulkintainen ilmaus, koska sen viittauskohde (eli **korrelaatti**) tulkitaan aina tekstin tai tilanteen perusteella.

Pronomineista (Kotus 2015)

Pronomineja on kielessä kaikkiaan suhteellisen vähän, ja keskenäänkin ne ovat melko erilaisia. Pronomineja ovat edellä mainittujen lisäksi mm. eri tavoin määrää tai (epä)täsmällisyyttä ilmaisevat sanat *mikään, kukin, jompikumpi, kuka hyvänsä, mikä tahansa ja harva*.

Pronominiainesta sisältyy myös sellaisiin – sanaluokaltaan adverbeiksi tai adjektiiveiksi luokiteltaviin – sanoihin kuin *tänne, tuonne, sinne, minne, jonne, täällä, tuolla, siellä, täten, joten, miten, milloin, jolloin, tällöin, tuolloin, silloin, minkälainen, millainen, jollainen, tällainen, tämmöinen tuommoinen, semmoinen sekä meikäläinen teikäläinen ja heikäläinen*.

Klassiset virheet

- Yleiskielessä ihmiseen viitattaessa pronominit ovat tavallisesti hän ja he eivätkä se ja ne:

Missä opettaja on? Yleensä hän ei ole myöhässä. (ei: se)

- Kun tekstissä on puhetta kahdesta eri henkilöstä, heihin viitataan taaksepäin eri pronomineilla: jälkimmäiseen henkilöön viitataan pronominilla tämä ja ensin mainittuun pronominilla hän.

Äiti lauloi lapselle unilaulua, ja lopulta tämä nukahti. ('lapsi nukahti')

Äiti lauloi lapselle unilaulua, ja lopulta hän nukahti. ('äiti nukahti')

Klassiset virheet

- Joka viittaa edelliseen sanaan, mikä taas koko edeltävään lauseeseen.

Tarja on 33-vuotias karaokelaulua harrastava tavallinen nainen, **joka** kertoilee elämästään kassansa takaa Korson Rökkärimarketissa.

Berlusconi menetti parlamentin enemmistön budjettiäänestyksessä tiistaina, **mikä** heikensi entisestään hänen hallituksensa toimintakykyä.

Kielikukkasia eli mikä meni pieleen?

Poliisi löysi keskiviikkona vainajan Raaseporissa, jota se pitää mahdollisesti murhasta epäiltynä miehenä. (is.fi 21.6.2017)

Nurkkaan tulee vanha karusellihevonen 1900-luvun alkupuolelta, jota perhe lähtee nyt noutamaan Vaasasta. (Ilkka 20.6.2017)

29- ja 36-vuotiaat miehet tulivat ulos wc-tiloista, kun ovien edessä vanhempi löi nuorempaa miestä täysin yllättäen kasvoihin. (Suur-Jyväskylän Lehti 23.9.2015)

Uhri oli tapahtumahetkellä puhunut tuttavansa kanssa puhelimessa, joka kuuli tapahtuman ja hälytti poliisit paikalle. (iltalehti.fi 14.9.2015)

Palo alkoi kipinästä kattilahuoneessa, joka levisi sanomalehtien kautta huoneeseen. (Pielavesi-Keitele 9.9.2015)

Tehtäviä pronomineista

<http://norssi oulu.fi/suomi/pronominit001.htm>

<http://grundtvux.internetix.fi/fi/sisalto/liitteet/aidinkieli/harjoituksia/jokavaimika1.htm>

<https://peda.net/tampere/kalevan-lukio/oppiaineet2/jk/kh/p>

<http://www.yle.fi/moodle/yle/attempt.php?q=1099>

Selvitä Kielitoimiston ohjepankista omistusliitteen kielioppisäännöt.

Etsi netin keskustelupalstoilta (esimerkiksi suomi24) esimerkkejä epäonnistuneista omistusliitteiden käytöistä, n. 10 kpl.

Tehtäviä omistusliitteestä

<http://norssi oulu.fi/suomi/omistusliite.htm>

<http://www.yle.fi/moodle/yle/attempt.php?q=1105>

- + Älystä pronomien ja omistusliitteen tehtävät!